

54870149-8	29/08/2016	הארץ - גלריה	עמוד 6	1	26.35x34.03
אוניברסיטת תל אבי - 78					

אדריכלות

צילום: אריק נדלר

נדלר (בתמונה)
היתה האשה השנייה
שסיימה לימודי
אדריכלות בטכניון

תל אביב וספריית **ארן באוניברסיטת** **בן גוריון**. כמו רוב האדריכליות שמתכננות מבני ציי בור עד היום, נדלר עשתה זאת לצד בן זוגה (אחרות עובדות עם שותף, או ירשו משרד, רק מעטות עובדות כעצמאיות). בשנות ה-90 כתבה לעיתון "העיר" מאמר תגובה שבו נופה בעורכים על כך שלא התא- מצו למצוא אדריכליות מוכשרות לרשימה שסקרה אדריכלים. היא השוותה את העיתון למקבלי ההח- לטות הגברים בתחום התכנון. "איך זה שאתם מתנהגים בדיוק כמוהם?" שאלה. "משום מה נוכרתי בתקרית שהיתה לי עם סיום לימודי, כאשר מהנדס העיר סירב לאשר לי זכות חתימה בטענה שאני אשה והוא לא בטוח שאני מספיק אחראית". אלכסנדרוני הוסיף על הדומי- ננטיות של נדלר במשרד: "מיכאל לא היה בכלל כמו שולה. אני בצחוק הייתי אומר שהיא היתה מכוונת אותו עם קפיץ בבוקר. היא היתה הכול במשרד, היא היתה זו שמתכננת ומעירה את ההערות במקומות הנכונים".

באירוע הפתיחה של תערוכת "הפרויקט הישראלי" שהתקיימה ב-2005 במוזיאון תל אביב אמרה נדלר: "אנחנו קבוצת אדריכלים צעירים שרק סיימו את לימודיהם בתקופה של טרום המדינה, חונכנו לפשטות ובהירות בתכנון, לעק- ביות בסגנון, ובעיקר לקנה מידה אנושי נכון בתכנון המבנים. מאוד חשוב לנו שאדריכלות המבנים תהיה מזמינה ופתוחה ותדבר באותה שפה מבחון ובפנים ובח- ללים הציבוריים".

נדלר ליוותה עד ימיה האחר- נים את כתיבתו של ספר מקיף על עבודותיה שיופיע בימים הקרובים באנגלית ובעברית. את הספר ערכו האדריכלים ד"ר צבי אלחייני ומיכאל יעקובסון. במאמר שכתבה זיוה שטרנהל ופותח את הספר היא תיארה את עבודותיהם: "בין הב- נינים הרבים שהקימו לאורך השנים ברחבי הארץ, מזהים הב- דלים המלמדים על שינויים שחלו בחברה הישראלית ועל השפעת האדריכלים שהצטרפו למשרד, אך חרף ההבדלים בולט המכנה המ- שותף: הבניינים כולם נראים כצומחים מן הקרקע, כאשר למרות החלוקה הפונקציונלית לגושים מאסיביים נפרדים, נשמרת תחושה של אחידות אורגנית".

1. הספרייה הלאומית בירושלים. 2. ספריית סוראסקי באוניברסיטת תל אביב 3. בית סוקולוב בת"א צילומים: אמיל סלמן, עופר וקנין, סער יעקב / לע"מ

בית אגד והספרייה הלאומית. "היו שלושה פרויקטים שנשארו לסיי- בוב אחרון ואז אמרו לנו תראו, יש שתי אפשרויות או שאתם ניגשים לתחרות ואחד מכם זוכה או שאתם עושים צוות. היות והמצב היה בלתי נסבל בבנייה בארץ וכאן היה מדובר על בניין של 18 אלף מטרים רבועים ובבנייה מאבן, או פתחנו משרד משותף בבית שגרה חנה רובינא ברחוב פרוג 1". אלכסנדרוני לא זוכר במדויק כיצד גובש התכנון. "מכל ההצעות לא נשארה אף אחת, עשינו משהו אחר לגמרי אני לא יודע איך זה התגלגל בדיוק לצורה הזו". בעק- בות התכנון קיבלו הנדלרים פרויקטים נוספים של ספריות כמו ספריית סוראסקי באוניברסיטת

לפני שעוברת). היא ובעלה מעב- דים כל תוכנית יחד, ועבודתם המשותפת נותנת תוצאות נאות". באותה שנה הם זכו בתחרות לתכ- נון בית העיתונאים על שם סוקו- לוב, אך הוא נחנך רק ב-1957. "זמן רב עבר עד שהצליחו (העיתונאים) וגייסו, את הסכומים הדרושים להקמתו", דיווח בעיתון "הצופה". ב-1955 הם וכו יחד עם עוד שני משרדי אדריכלים זיוה ארמוני וחנן הברון ושמוען פובונר ואברהם יסקי בתחרות לתיכנון הספרייה הלאומית. "נסענו כולם לירוש- לים", נוכר האדריכל אמנון אלכ- סנדרוני בן ה-87 בשיחה עם "הארץ". הוא עבד במשרדם של הנדלרים באמצע שנות ה-50 והיה שותפם לזכייה בתחרויות לתכנון

"המדרשה תשרת את כלל החק- לאים בארץ". האדריכל יעקב יער כתב על המדרשה, שהורכבה מק- בוצת בניינים מודרניים עם גגות רעפים לקטלוג התערוכה "עבודת צוות" שאצרו האדריכלים מיכאל יעקובסון וערן טמיר טאווייל: "הפ- לא של מדרשת רופין לימד אותי בשלב מוקדם על החיים המקצר- עיים שהארכיטקטורה לא צריכה להיות דוגמטית. גגות רעפים זה מותר במקום הנכון ובזמן הנכון". נדלר היתה האשה השנייה שסיימה לימודי אדריכלות בטכ- ניון. במארכ 1948, היא הוזכרה לצד האדריכלית ג'ניה אורנרובך שתיכננה את כיכר דיזינגוף והאד- ריכלית לוטה כהן, עוזרתו של האדריכל ריכרד קאופמן, במאמר שפורסם בעיתון "דבר הפועלת" וסקר את האדריכליות הארצי- ראליות. "בין האדריכליות (כך במקור) של הדור הצעיר נתעכב על עבודתה של שולמית נדלר קנייבסקי (שם משפחתו של אביה

שנחנך בשנת 2000. מנהל בתי המשפט לשעבר, השופט דן ארבל, אמר בראיון שערכתי עמו, על בית המשפט בנצרת: "הוא בנוי כמו טי- רה עם צריחים מכל הצדדים שנועדו כדי להראות שבית המשפט מתנשא. הוא לא מתאים לאופי של העיר אבל הוא פונקציונלי". המשרד של הזוג נדלר שכלל את השותפים האדריכלים שמואל ביקסון ומשה גיל נסגר סופית ב-2010. הופעתה הפומבית האד- רונה של נדלר היתה בחודש מאי האחרון בסיום שני ערך בבנק החק- לאות המשופץ בקרן הרחובות קרליבך והחשמונאים כמסגרת אירועי "בתים מבפנים". ב-1947, בטרם מלאו לה 25, זכתה נדלר עם בעלה בתחרות לתכנון בנייני המדרשה החקלאית על שם רופין בעמק חפר. "ללתח- רות) הוגשו 24 תוכניות. השופטים היו יעקב בן סירה (מהנדס עיריית תל אביב), פרופ' א. רטנר ומטריי- קין", דיווח עיתון "הצופה".

נעמה ריבה
האדריכלית שולמית נדלר מהאדריכלים הישראלים החשובים ביותר, מתה של- שום והיא בת 93. נדלר סיימה את לימודי הטכניון ב-1945 ותיכננה עם בעלה האדריכל מיכאל נדלר (מת ב-1993) ושותפים נוספים עשרות מבני ציבור בולטים כמו תיאטרון ירושלים, בניין עיריית באר שבע, בית ספר ליאו בק בחי- פה ובית אלישבע בירושלים. למ- רות התרומה הענפה של נדלר ושותפיה לאדריכלות הישראלית, הם לא זכו בפרס ישראל ולא בפרס רכטר – הפרס החשוב ביותר לא- דריכלים. היא נקברה אתמול בבית העלמין בהרצליה. הסגנון של משרדה השתנה בהתאם לרוח הזמן ועבר מהקווים הנקיים של המודרניזם, דרך הב- רוטיליום והעבודה כבטון בשנות ה-60 ועד לפוסט מודרניזם המצור- עצע שבולט בבית המשפט בנצרת